
Begraven in Schagen

Het inwonerspanel Schagen over uitvaart en de gemeentelijke begraafplaatsen

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
020 308 48 00
www.ioresearch.nl

Rapportnummer

2020/079

Datum

Mei 2020

Opdrachtgever

Gemeente Schagen

Auteurs:

Davinia Wilson

Inleiding

Aanleiding

De gemeente Schagen beheert 10 begraafplaatsen. Deze begraafplaatsen worden, als herdenkingsplaats en als onderdeel van het dorp of de stad, erg gewaardeerd. Het gebruik van deze begraafplaatsen loopt echter sterk terug. De gemeente Schagen wil graag weten hoe inwoners kijken naar deze begraafplaatsen, en hoe het gebruik en onderhoud van deze begraafplaatsen kan worden geoptimaliseerd.

Analyse

Op de data is een weging toegepast naar leeftijd en geslacht. Dit betekent dat de verhoudingen naar leeftijd en geslacht zijn teruggebracht naar de werkelijk bestaande verhoudingen in de bevolking van de gemeente Schagen. Groepen die ondervertegenwoordigd zijn, krijgen een groter gewicht, terwijl oververtegenwoordigde groepen een kleiner gewicht krijgen. Op deze manier zijn de resultaten representatief voor de gehele gemeente Schagen, wat betreft deze achtergrondkenmerken.

Indien de percentages niet optellen tot 100 procent, is dit het gevolg van afrondingsverschillen.

Methode en respons

Voor het onderzoek is gebruikgemaakt van raadpleging van het Schagenpanel. Het panel bestaat uit ruim 2.800 panelleden. Dit zijn inwoners van de gemeente Schagen die zich hebben aangemeld voor deelname aan online onderzoeken van de gemeente.

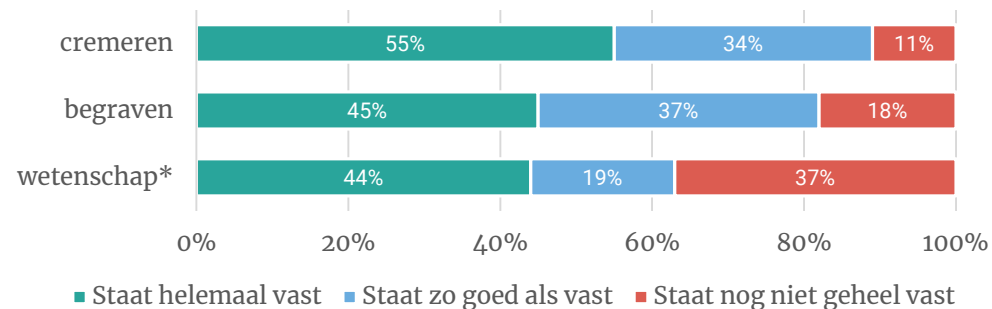
De panelleden zijn via e-mail uitgenodigd om deel te nemen aan dit onderzoek. De vragenlijst kon worden ingevuld van 1 tot en met 10 mei 2020. Er is één herinneringsmail gestuurd.

Voor dit onderzoek zijn alle 2.872 panelleden uitgenodigd, bij 140 van hen kon de uitnodigingsmail niet worden bezorgd vanwege een foutief e-mailadres of een volle mailbox. Uiteindelijk hebben 2.732 panelleden de uitnodiging ontvangen, 1.120 leden hebben de vragenlijst ingevuld. Dit is een respons van 41 procent, voldoende om betrouwbare uitspraken te kunnen doen voor de bevolking van de gemeente Schagen.

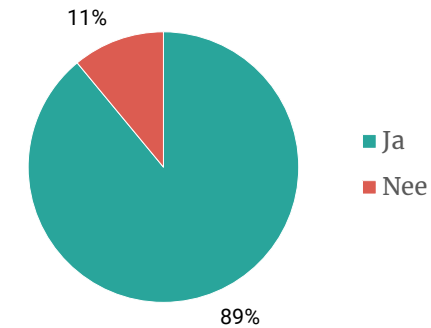

De eigen uitvaart (1)

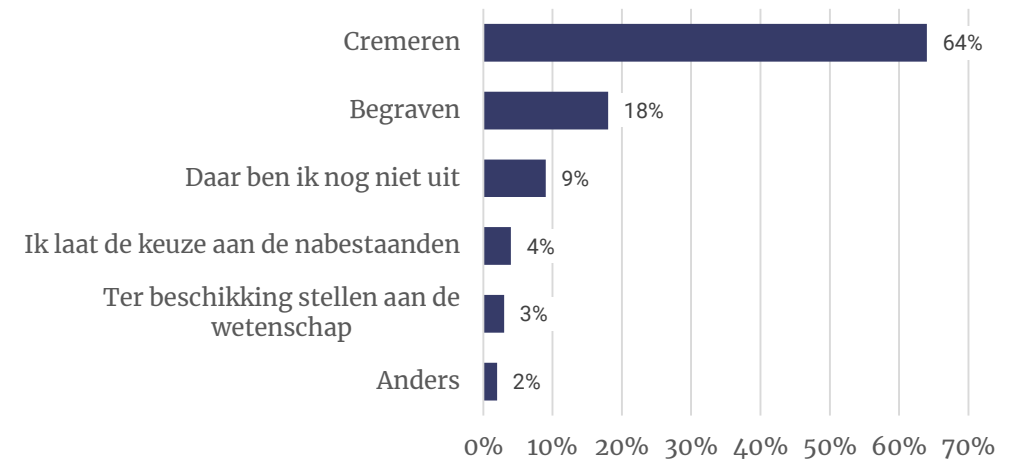
- 89% van de inwoners van Schagen heeft wel eens over hun eigen uitvaart nagedacht. Onder inwoners jonger dan 30 jaar is dat 71%.
- Bijna twee derde zou op dit moment voor zichzelf kiezen voor cremieren. Minder dan 20 procent geeft aan voor begraven te kiezen.
- Voor het merendeel (86%) van de inwoners die een idee heeft over zijn of haar lijkbezorging, staat deze keuze min of meer vast. Inwoners die aangeven te kiezen voor het ter beschikking stellen aan de wetenschap zijn hier nog minder zeker over. Wel moet worden gemeld dat deze groep uit minder dan 50 personen bestaat.

Figuur 3: Hoe vast staat uw keuze? (n=1002)

Figuur 1: Heeft u wel eens over uw eigen uitvaart nagedacht? (n=1120)

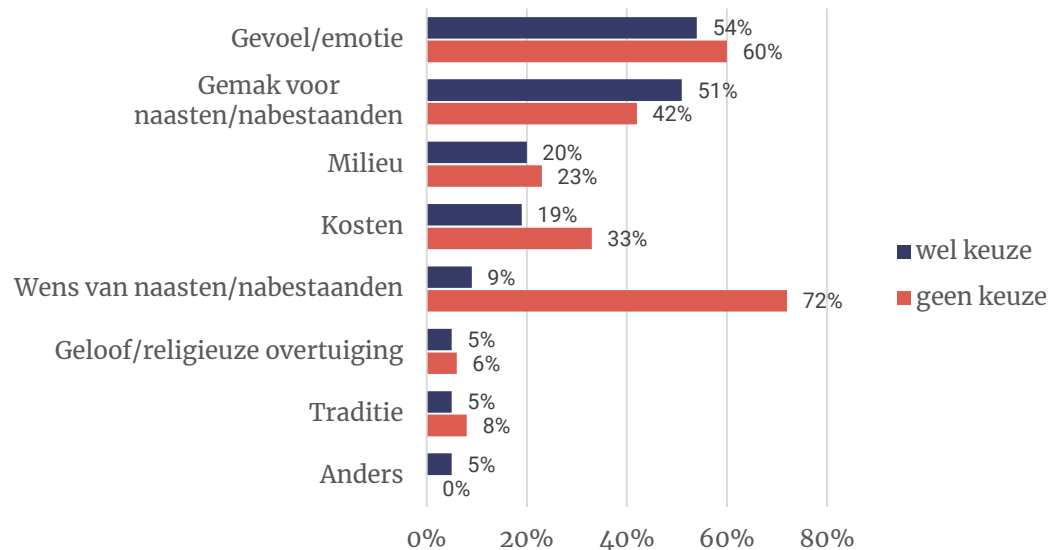

Figuur 2: Welke vorm van lijkbezorging zou u op dit moment voor uzelf kiezen? (n=1120)

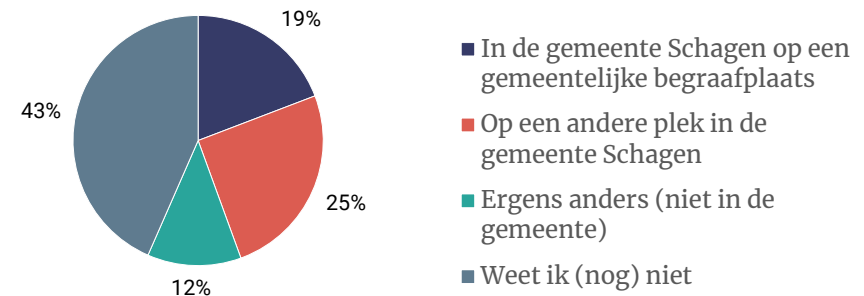
De eigen uitvaart (2)

- Inwoners die al een idee hebben over hun eigen uitvaart, geven aan dat hun keuze voor lijkbezorging met name wordt beïnvloed door het gevoel of de emotie die zij daarbij hebben en het gemak voor de nabestaanden van deze keuze. Mensen die nog geen keuze hebben gemaakt of dit aan de nabestaande laten, geven vooral aan dat de wens van deze nabestaanden het zwaarst weegt.

Figuur 4: Welke van de onderstaande aspecten zijn voor u belangrijk om een keuze voor uw lijkbezorging te maken? (n=1002 (wel keuze) en n=118 (geen keuze))

- In een toelichting geven inwoners die kiezen voor begraven aan dat zij deze keuze maken om een plek te hebben die nabestaanden kunnen bezoeken. Ook traditie, het hebben van een familiegraf, weer opgaan in de natuur en religieuze/spirituele redenen dragen bij aan deze keuze.
- Inwoners die gecremeerd willen worden kiezen hier vooral voor om de nabestaanden niet te belasten met kosten en onderhoud. Cremeren neemt minder ruimte in, is milieuvriendelijker, schoon en netjes. Ook noemt een aantal inwoners het idee om begraven te worden niet prettig te vinden.
- Een op de vijf inwoners geeft aan dat hun lijkbezorging op een begraafplaats in de gemeente Schagen moet plaatsvinden. Een kwart kiest liever een andere plek in de gemeente. Ruim 40 procent weet nog niet waar hun lijkbezorging zal moeten plaatsvinden.

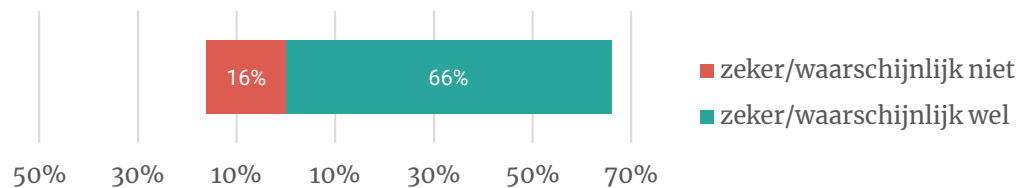

Figuur 5: Waar zou uw lijkbezorging moeten plaatsvinden?(n=1078)

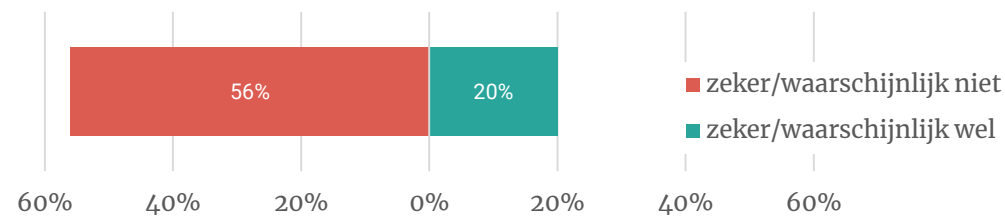

Begraafplaatsen

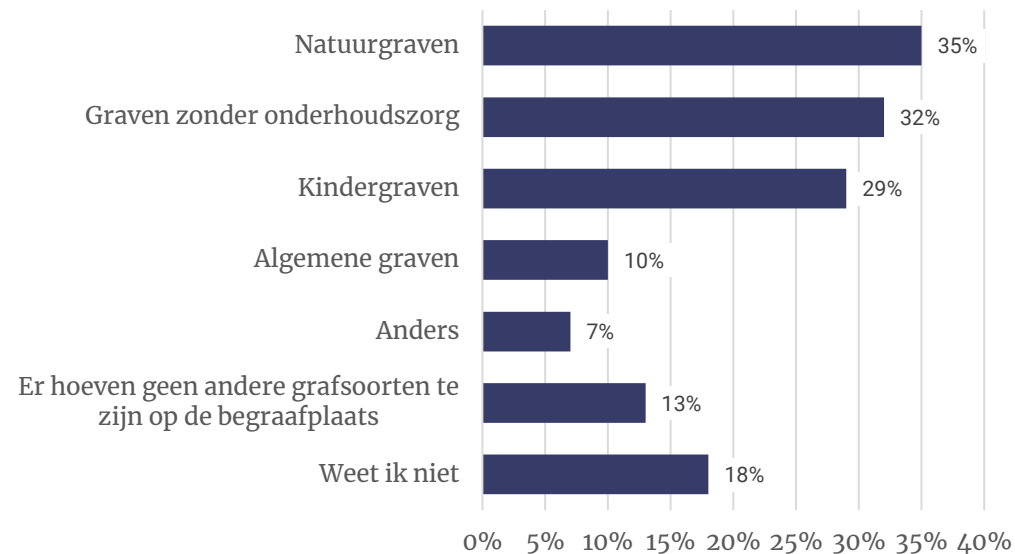
- Naturbegraven is een graf op een natuurlijk ingericht gedeelte van een begraafplaats zonder grafsteen en grafbeplanting. Naturbegraven is nu nog niet mogelijk in de gemeente Schagen. Twintig procent van de inwoners zou overwegen voor naturbegraven te kiezen als dat mogelijk zou zijn in de gemeente.
- Op de begraafplaats zijn vooral particuliere graven te vinden. Dit zijn huurgraven voor twee personen van dezelfde familie. Een op de drie inwoners die begraven wil worden, ziet naast deze particuliere graven ook graag natuurgraven en graven zonder onderhoudszorg op de gemeentelijke begraafplaats. Een iets kleiner aandeel zou ook graag zien dat er een apart deel van de begraafplaats wordt gewijd aan kindergraven.
- Het merendeel van de inwoners die aangeven te kiezen voor begraven, zouden het fijn vinden om van tevoren een plek op de begraafplaats te kunnen reserveren.

Figuur 8: Zou u het fijn vinden om van tevoren de plek te kunnen uitzoeken waar op de begraafplaats u uw graf wilt laten plaatsen en deze plek te kunnen reserveren? (n=185)

Figuur 6: Als naturbegraven mogelijk zou zijn in de gemeente Schagen, zou u dan hiervoor kiezen? (n=1120)

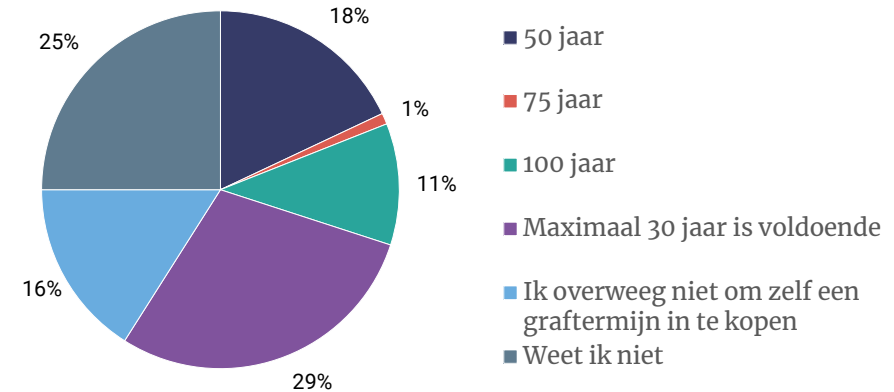

Figuur 7: Welke grafsoorten wilt u naast particuliere graven op de begraafplaats? (n=185)

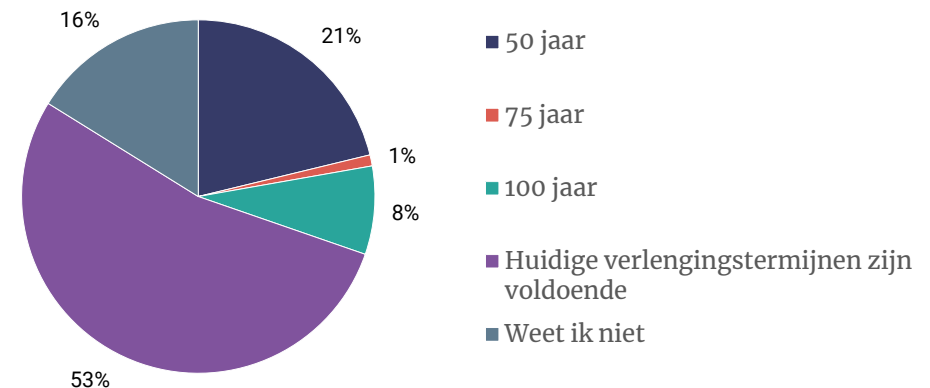

Graftermijnen

- Momenteel is het mogelijk om bij leven zelf een graftermijn in te kopen van 10, 20 of 30 jaar. Aan inwoners die aangeven begraven te willen worden, is gevraagd wat zij van deze graftermijnen vinden. Drie op de tien vinden de maximale termijn van 30 jaar nu voldoende. Volgens 18 procent zou de maximale termijn moeten worden verruimd naar 50 jaar, 11 procent ziet liever een maximale graftermijn van 100 jaar.
- Indien een graftermijn is verlopen, kan deze worden verlengd door de nabestaanden. Momenteel zijn de verlengingstermijnen 5, 10, 15 en 20 jaar. Voor ruim de helft van de inwoners (die begraven willen worden) voldoen de huidige verlengingstermijnen. Een op de vijf ziet graag een verlengingstermijn van 50 jaar, van 8 procent mag de verlengingstermijn 100 jaar zijn.

Figuur 9: Zou u een langere graftermijn willen inkopen? En zo ja, hoe lang zou die graftermijn dan moeten zijn? (n=185)

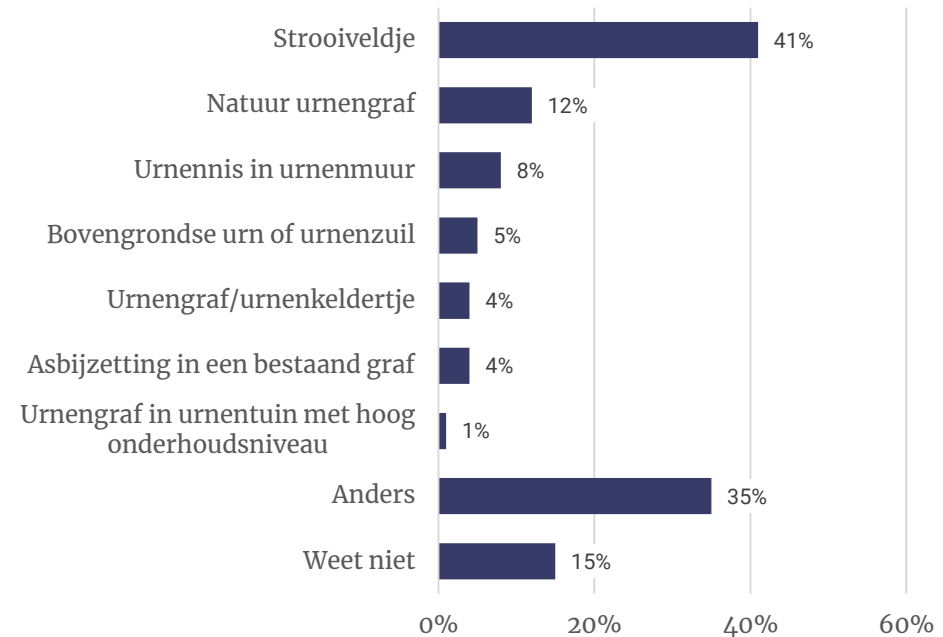

Figuur 10: Vindt u deze verlengingstermijnen voldoende? Zo nee, hoe lang zou de graftermijn verlengd moeten kunnen worden? (n=185)

Asbestemmingen (1)

- Twee derde van de inwoners gaf eerder aan zelf gecremeerd te willen worden. Deze groep inwoners is vervolgens een aantal vragen gesteld over asbestemmingen. Veertig procent zou zelf kiezen voor een strooiveldje, een op de drie ziet liever een andere asbestemming dan de genoemde opties.
- Onder 'anders' wordt met name genoemd dat men de as wil laten verstrooien op een zelf gekozen plek (bijvoorbeeld in zee, of een andere persoonlijk belangrijke locatie). Een grote groep noemt ook dat zij hun asbestemming over willen laten aan hun nabestaanden.

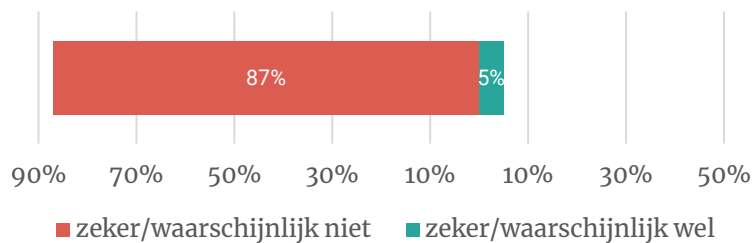

Figuur 11: Voor welke asbestemming zou u kiezen? *Maximaal 3 antwoorden* (n=775)

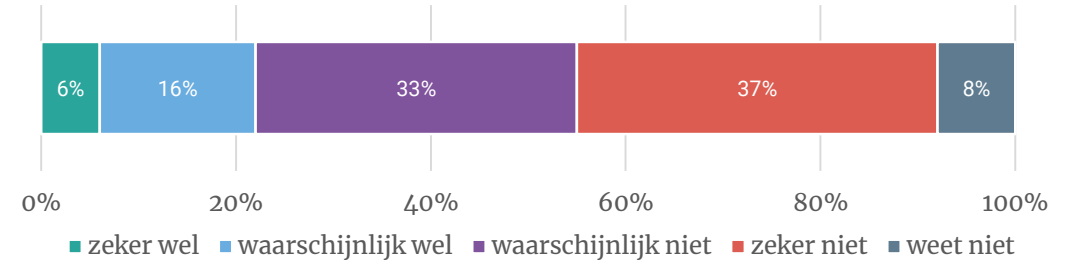

Asbestemmingen (2)

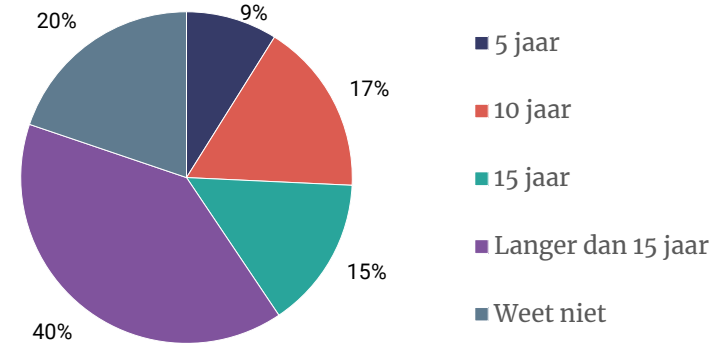
- Op dit moment is het bij de strooivelden op de gemeentelijke begraafplaatsen niet te zien van welke personen de as is uitgestrooid. Aan inwoners die eerder aangaven als asbestemming een strooiveld te kiezen, is gevraagd of zij behoefte hebben aan een algemene herdenkingszuil met daarop plaatjes met de naam van de overledene en datum van overlijden. Het merendeel van deze groep heeft hier geen interesse in (70%). Ruim een vijfde (22%) geeft aan hier (waarschijnlijk) wel behoefte aan te hebben.
- De grote meerderheid van de inwoners die zich willen laten cremieren, zal niet overwegen om zich te laten begraven als dat goedkoper zou zijn dan cremieren.

Figuur 14: Zou u overwegen om u te laten begraven, als dat goedkoper zou zijn dan cremieren? (n=755)

Figuur 12: Heeft u behoefte aan een algemene herdenkingszuil bij de strooivelden, met daarop plaatjes met de naam van de overledene en datum van overlijden? (n=322)

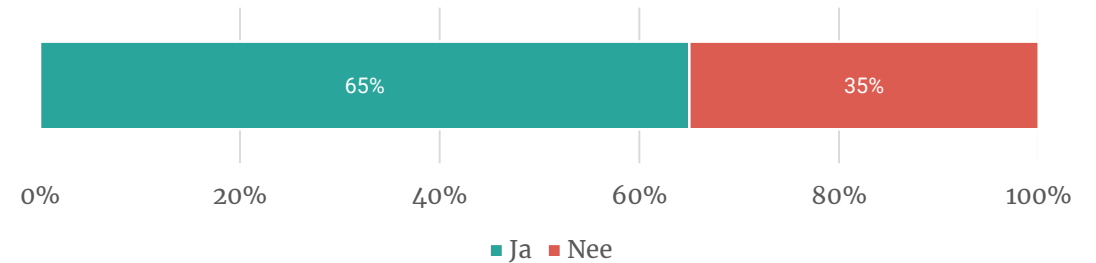

Figuur 13: Hoe lang moet het plaatje volgens u blijven hangen? (n=66)

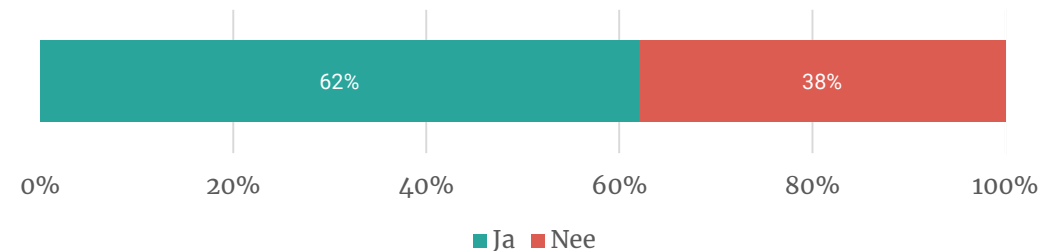

Andere invulling van een uitvaart

- In het Wildrijk is het ‘Bos der Omarming’. Hier kan een boom geplant worden voor overleden kinderen. Voor volwassenen is deze mogelijkheid er nu niet. Twee op de drie inwoners zouden willen dat dit (op een andere locatie in de gemeente) mogelijk zou zijn.
- Er worden verschillende locaties genoemd om gedenkbomen te plaatsen, zoals De Wiel, in het Wildrijk, aan de rand van Schagen of in het Pettemerbos. Anderen geven aan dat het een rustige plek moet zijn, of eventueel op de bestaande begraafplaatsen.
- Meestal vindt de herdenkingsbijeenkomst in een kerk of aula plaats. Momenteel is het nog niet structureel mogelijk om een herdenkingsbijeenkomst in de open lucht te organiseren. Ruim 60 procent van de inwoners zou dit wel graag als mogelijkheid zien.

Figuur 15: Zou u willen dat de gemeente het mogelijk maakt om (op een andere locatie in de gemeente) een gedenkboom voor overledenen te kunnen planten? (n=1120)

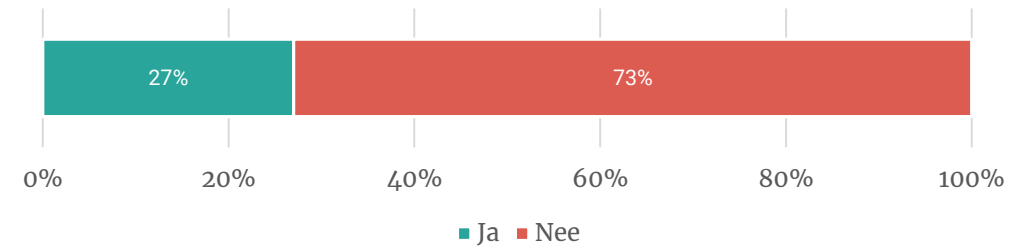

Figuur 16: Zou u willen dat de uitvaartbegeleider herdenkingsbijeenkomsten in de openlucht (of, als het regent, onder een tijdelijke overkapping) op de begraafplaatsen kan doen? (n=1120)

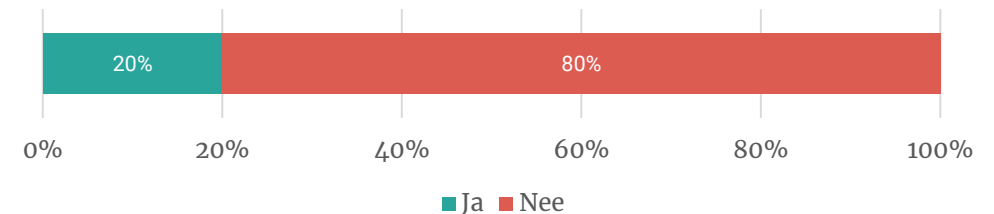

Het begraven van dieren

- Dieren kunnen begraven worden op een dierenbegraafplaats. Op de meeste reguliere begraafplaatsen is dit niet mogelijk. Volgens driekwart van de inwoners is het ook niet nodig dat de gemeente het mogelijk maakt om dieren te begraven op een apart deel van een van de gemeentelijke begraafplaatsen. De meest genoemde reden waarom dit niet mogelijk hoeft te zijn, is dat dieren geen mensen zijn en derhalve niet op de begraafplaats horen.
- Op de vraag of inwoners zouden willen dat het mogelijk wordt om samen met hun dier begraven te worden, antwoordt 80 procent negatief. Mensen die niets in deze mogelijkheid zien, geven hier diverse redenen voor: zij hebben zelf geen huisdier of geen affiniteit met dieren en vinden het niet gepast om mens en dier samen te begraven.

Figuur 17: Zou u willen dat de gemeente het mogelijk maakt om dieren te begraven op apart deel van één van de begraafplaatsen? (n=1120)

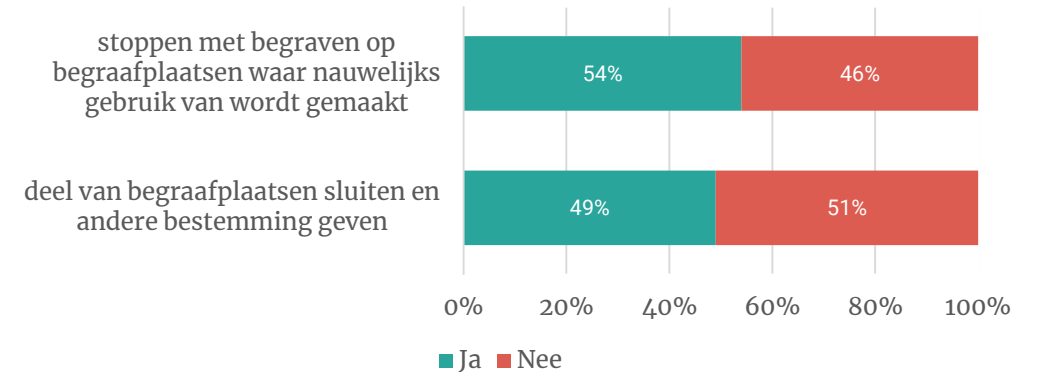

Figuur 18: Zou u willen dat de gemeente het mogelijk maakt om samen met uw dier begraven te worden? (n=1120)

Onderhoud

- Wettelijk gezien moet een gemeente tenminste één begraafplaats hebben. In de gemeente Schagen zijn er tien begraafplaatsen. Het aantal begrafenissen en asbestemmingen op deze begraafplaatsen loopt de laatste jaren sterk terug, maar het onderhoud loopt wel door.
- Voor een kleine meerderheid van de inwoners is het acceptabel als de gemeente stopt met begraven op begraafplaatsen waar nauwelijks nog gebruik van wordt gemaakt.
- Op de vraag of men het acceptabel zou vinden als de gemeente een deel van de begraafplaatsen, zodra alle graftermijnen verlopen zijn, sluit en een andere bestemming geeft is men iets meer verdeeld: de helft van de inwoners vindt dit acceptabel.

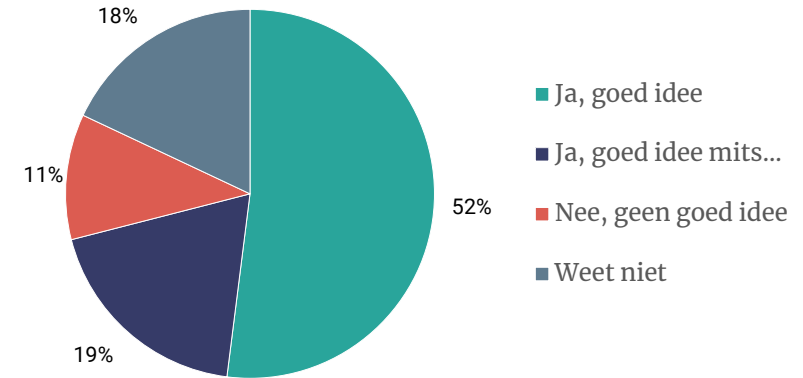

Figuur 19: Zou u bovenstaande acceptabel vinden? (n=1120)

Vrijwilligers

- Sinds dit jaar onderhoudt een groep vrijwilligers de begraafplaats Waarland. Op de vraag of het een goed idee is om ook andere begraafplaatsen in de gemeente te laten onderhouden door vrijwilligers antwoordt ruim de helft van de inwoners bevestigend.
- Een op de tien inwoners vindt het geen goed idee om het onderhoud door vrijwilligers te laten uitvoeren. Zij vinden dit een taak van de gemeente, het onderhouden zou betaald werk moeten zijn en men is bang dat er onvoldoende vrijwilligers zijn om het onderhoud goed uit te kunnen voeren.
- Volgens een vijfde van de inwoners is het een goed idee om vrijwilligers in te zetten voor het onderhoud van de gemeentelijke begraafplaatsen, maar zijn hier wel voorwaarden aan verbonden. Zo is het belangrijk dat er wel voldoende vrijwilligers beschikbaar zijn om het onderhoud uit te voeren, moet de gemeente een bepaald onderhoudsniveau kunnen garanderen en dient er respectvol te worden gewerkt.

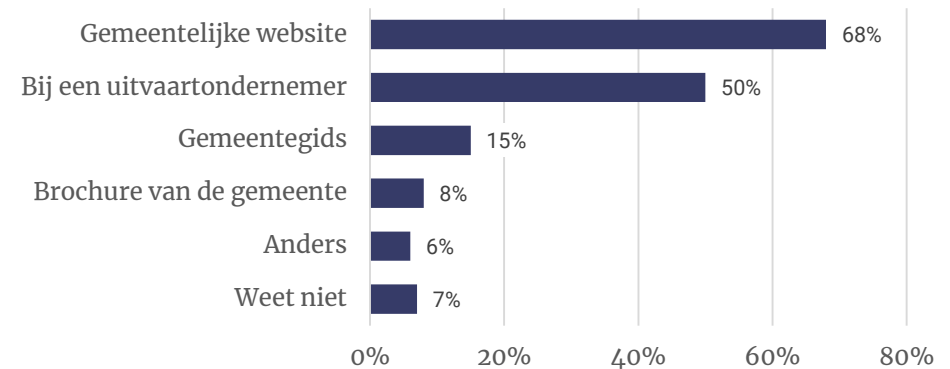

Figuur 20: Vindt u het een goed idee om ook andere begraafplaatsen in de gemeente te laten onderhouden door vrijwilligers? u bovenstaande acceptabel vinden? (n=1120)

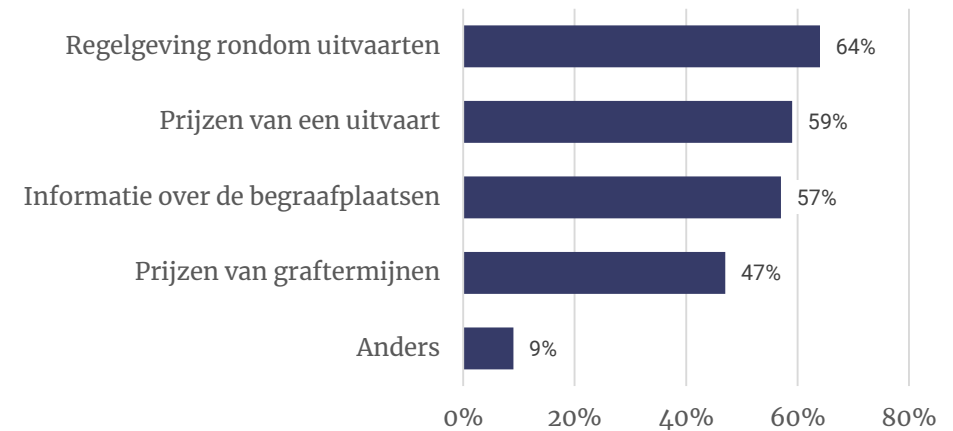

Informatievoorziening

- Een kwart van de inwoners (27%) is lid van een plaatselijke uitvaartvereniging.
- Informatie over begraafplaatsen en uitvaarten in de gemeente Schagen zouden inwoners het liefst kunnen vinden op de gemeentelijke website of bij een uitvaartondernemer.
- De informatie die men zou willen vinden betreft met name regelgeving rondom uitvaarten, de kosten van een uitvaart en informatie over de begraafplaatsen (zoals locaties en openingstijden).

Figuur 21: Als u informatie over begraafplaatsen en uitvaarten in de gemeente Schagen zoekt, waar zou u deze informatie dan willen vinden? (n=1120)

Figuur 22: Welke informatie zou u willen vinden? (n=1120)

